

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 6. december 2016
(OR. en)

15281/16

ENER 427
ECOFIN 1165

FØLGESKRIVELSE

fra:	Jordi AYET PUIGARNAU, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	30. november 2016
til:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union
Komm. dok. nr.:	COM(2016) 743 final
Vedr.:	RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet og Den Europæiske Energieffektivitetsfond

Hermed følger til delegationerne dokument - COM(2016) 743 final.

Bilag: COM(2016) 743 final

Bruxelles, den 28.11.2016
COM(2016) 743 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET
om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet og Den
Europæiske Energieffektivitetsfond

{SWD(2016) 374 final}

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet og Den Europæiske Energieffektivitetsfond

I. FREMSKRIDT MED HENSYN TIL GENNEMFØRELSEN AF PROGRAMMET

Energiinfrastruktur og innovation, der er drivkræfterne bag det europæiske genopretningsprogram for energiområdet (genopretningsprogrammet), er fortsat lige så vigtige nu, som de var i 2009, da genopretningsprogrammet blev etableret. Alle genopretningsprojekter blev vedtaget i 2010.

I denne rapport redegøres der for hver del af genopretningsprogrammet for de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af projekterne og Den Europæiske Energieffektivitetsfond (EEEF). Den følger rapporten, som blev vedtaget i 2015¹. Den dækker gennemførelsen af projekter i perioden 31. august 2015 til 30. juni 2016 samt betalinger, som har fundet sted i den pågældende periode.

II. DEN SAMLEDE PROJEKTGENNEMFØRELSE

Ved udgangen af juni 2016 er 37 projekter ud af 59 blevet fuldt gennemført, og et samlet beløb på 2 122 297 449 EUR (efter fradrag af krav om tilbagebetaling af et beløb på 144 188 902,94 EUR) blevet udbetalt til støttemodtagerne.

Situationen for gas- og elinfrastrukturerne er nu helt afklaret, og de resterende seks projekter skrider planmæssigt frem, mens ét for øjeblikket er ved at blive suspenderet. De fleste projekter er gennemført, og initiativtagerne forventes at fremlægge den endelige ansøgning om udbetaling med udgangen af dette år.

Initiativtagerne har gjort betydelige fremskridt med integrering af offshorevindenergi (OWE) i elnettet, mens der er opnået større klarhed med hensyn til de resterende CCS-projekter.

Kommissionen har valgt at opretholde sin finansielle støtte til investorerne, så længe det står klart, at en endelig investeringsbeslutning er mulig.

1. GAS- OG ELINFRASTRUKTUR

Genopretningsprogrammets delprogram vedrørende infrastruktur støtter 44 projekter inden for tre store aktivitetsområder.

Projekterne gennemføres af transmissionssystemoperatørene (TSO'er) i hver medlemsstat eller af andre projektinitiativtagere. Der er blevet disponeret over et beløb på 2 267 574 462

¹ RAPPORT 2015 vedtaget den 8. oktober 2015, COM(2015) 484 final.

EUR, hvoraf 1 366 479 618 EUR er blevet udbetalt til støttemodtagerne pr. 30. juni 2016. Betalingerne er betinget af støttemodtagernes bindende tilsagn om at gennemføre projektet gennem en endelig investeringsbeslutning.

Projekterne dækker tre områder:

- Projekter vedrørende gasinfrastruktur og -oplagring:

Gasinfrastrukturen er rygraden i energiforsyningskæden fra producent til slutbruger. Transmissionsrørledninger, oplagringsfaciliteter og LNG-terminaler er blandt de fysiske komponenter, som sikrer, at gas leveres til kunderne hvor og når det er nødvendigt. Gasinfrastrukturen vil kræve yderligere udvikling og forbedring i de kommende år. Etablering af de manglende sammenkoblinger mellem medlemsstater vil bidrage til forsyningssikkerheden og imødekomme nye og stigende krav om fleksibilitet.

- Projekter vedrørende vending af gasstrømmen (reverse flow):

Under gasforsyningskrisen i 2009 mellem Rusland og Ukraine blev de fleste af de central- og østeuropæiske medlemsstaters gasforsyning afbrudt, og ikke alle importbehov kunne opfyldes. Dette skyldtes ikke mangel på gas i Europa, men at den eksisterende infrastruktur manglede de tekniske funktioner og kapacitet til at vende gasstrømmene fra vest til øst. Genopretningsprogrammet ydede støtte til at afhjælpe denne mangel, og der er nu etableret en infrastruktur til vending af gasstrømmen i Central- og Østeuropa.

- Elinfrastrukturprojekter:

Integration af stigende mængder elektricitet fra forskellige vedvarende energikilder kræver en betydelig investering i ny infrastruktur. Endvidere kan en række medlemsstater stadig anses for at være "energiøer", da deres sammenkoblinger til deres naboer og det indre energimarked er utilstrækkelige.

1.1 HJORTIDIGE FREMSKRIDT

Til dato er 33 ud af de 44 infrastrukturprojekter blevet gennemført, seks projekter er undervejs og ét er suspenderet.

I elektricitetssektoren er 10 ud af 12 projekter blevet gennemført. De resterende to projekter skrider godt frem og forventes afsluttet ved udgangen af henholdsvis 2016 og 2017.

I gassektoren er 23 ud af 32 projekter blevet gennemført. Fire forløber planmæssigt, ét er i øjeblikket suspenderet, og fire er blevet afbrudt. Alle reverse flow- og sammenkoblingsprojekterne i Central- og Østeuropa er blevet gennemført med undtagelse af reverse flow-projektet i Rumænien, som blev afbrudt af Kommissionen i september 2014.

Der er sket vigtige fremskridt inden for el- og gasinfrastrukturprojekterne siden den sidste gennemførelsesrapport om genopretningsprogrammet i 2015.

For eksempel er projektet Halle/Saale – Schweinfurt, der forbinder den nordøstlige del af Tyskland med den sydøstlige del, næsten færdigt. Projektet vil lette transporten af elektricitet, som produceres med vedvarende energikilder i Nordtyskland og Nordsøregionen, til resten af det tyske elnet. Det første elektriske system med 400 kV-luftledning og dobbelt kredsløb er nu i drift, og de naturkompenserende anlæg – især de skovrelaterede – er under udførelse.

I det sydvestlige Europa blev sammenkoblingen mellem Frankrig og Spanien (Baixas – Santa Llogaia) indviet i februar 2015. Den forbinder de vedvarende energikilder til nettet og bidrager til integrationen af det franske og spanske elmarked, ligesom den styrker elforsyningssikkerheden på regionalt, nationalt og europæisk plan.

Et andet gennemført projekt er sammenkoblingen mellem Sicilien og det italienske fastland (Sorgente – Rizziconi). Med finansiering fra genopretningsprogrammet er der ydet støtte til anlægget af koblingsanlæg, 380 kV luftledninger og jordkabler på 150 kV, 380 kV-kabler (jordkabler og 38 km søkabler) samt en tunnel. Projektet vil styrke forsyningssikkerheden og øge udbredelsen af vedvarende energikilder i Sicilien samtidig med, at elnettets pålidelighed forbedres både på Sicilien og på det italienske fastland (Calabrien).

Projektet Nordbalt 01 (undersøisk sammenkobling mellem Litauen og Sverige) skred godt frem og blev indviet den 14. december 2015. Genopretningsprogrammet støttede anlæg, installation og idriftsættelse af søkablet og omformerstationen i Sverige og Litauen. Med hensyn til omformerne er prøvedriften afsluttet med succes, og der refterer kun nogle få test, som stadig skal gennemføres og godkendes. Projektet sigter mod yderligere at afhjælpe de baltiske staters isolation fra det indre energimarked og integrere dem fuldt ud i Nord Pool-elmarkedet.

Færdiggørelsen af et energiinfrastruktursystem på EU-plan skrider frem som et resultat af afhjælpning af flaskehalse og yderligere integration af "energiøer" som for eksempel de tre baltiske stater, Den Iberiske Halvø, Irland, Sicilien og Malta.

På nuværende tidspunkt forventes det, at tre ud af seks igangværende projekter bliver afsluttet i 2016, mens to projekter forventes at blive sat i drift i 2017 og ét i 2018.

Genopretningsprogrammet støtter udviklingen af vigtige europæiske energiinfrastrukturprojekter inden for rammerne af de nuværende energipolitiske prioriteringer. Retningslinjerne for den transeuropæiske energiinfrastruktur² omfatter foranstaltninger til rettidig udvikling af projekter af fælles interesse i otte udpegede prioriterede korridorer og dækker gas- og elinfrastrukturer. Projekter af fælles interesse kan navnlig være omfattet af strømlinede procedurer (højest tre og et halvt år) med henblik på opnåelse af tilladelser og reguleringsmæssige incitamentter til fremme af gennemførelsen af grænseoverskridende projekter og kan være berettiget til at modtage midler fra Connecting Europe-faciliteten (CEF)³.

Ud af et samlet budget på 30,44 mia. EUR for 2014-2020, som dækker transport, energi og telekommunikation, udgør energi 5,35 mia. EUR. Kommissionen vurderede, at den nødvendige investering i transmission af elektricitet og gas og oplagringsinfrastruktur til modernisering og udvidelse af Europas energiinfrastruktur er i størrelsesordenen 200 mia. EUR frem til 2020. Cirka to tredjedele er afsat til elinfrastruktur og intelligent netinfrastruktur.

2. OFFSHOREVINDENERGIPROJEKTER

²Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 347/2013 af 17. april 2013 om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur, EUT L 115 af 25.4.2013, s. 39.

³Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1316/2013 af 11. december 2013 om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten, EUT L 348 af 20.12.2013, s. 129.

2.1 HJDTIDIGE FREMSKRIDT

Genopretningsprogrammets delprogram bestod af ni projekter, og der blev ydet 565 mio. EUR i støtte fordelt på to primære aktivitetstyper:

- storskalaprovning, fremstilling og ibrugtagning af innovative møller og havvindmøllefundamenter (seks projekter) og
- udvikling af modulbaserede løsninger med henblik på integration af store mængder el fra vindenergi i elnettet (tre projekter).

Tre ud af ni af disse projekter er blevet afsluttet, og to er blevet afbrudt før tiden. 221 985 224 EUR (efter fradrag af krav om tilbagebetaling af 26 186 766 EUR) er blevet betalt til projekterne.

2.2 HJDTIDIGE FREMSKRIDT OPDELT PÅ SEKTORER

2.2.1 Fremskridt med innovative turbiner og offshorestrukturer

Projektet Nordsee Ost er løbet ind i nogle forsinkelser, men offshoreanlægget er teknisk set færdigt. På grund af en kombination af dårlige vejrforhold og tekniske problemer med nettilkoblingen og vindmøller er idriftsættelsen forsinket.

For "Aberdeen Offshore Wind Farm" blev der efter en positiv retsafgørelse om samtykke til offshore og onshore (som var blevet retligt anfægtet) truffet en positiv endelig investeringsbeslutning i juli 2016.

Projektet Global Tech I fandt ikke nogen medinvestor. Derfor bekræftede Kommissionen i april 2015, at projektet er afbrudt med tilbagevirkende kraft fra 1. januar 2014.

2.2.2. Fremskridt med integration af vindenergi i elnettet

Ét projekt, HVDC Hub, er blevet afbrudt. De to resterende projekter, Kriegers Flak og Cobra Cable, skrider godt frem. Flere vigtige milepæle vil blive passeret dette år.

Europa-Kommissionen godkendte i september 2015 ændringen af tilskudsaf-talen for den nye tekniske løsning for Kriegers Flak. Støttemodtagerne, 50Hertz og Energinet.dk, har truffet den endelige afgørelse om opførelse, og EU-udbudsprocedurerne er i gang. De første vigtige komponenter (back-to-back-omformer og offshoreplatform) er blevet bestilt til CGS-infrastrukturen. TSO'erne Energinet og 50Hertz er blevet enige om processen for at opnå de nødvendige tilladelser i samråd med deres respektive tilsynsmyndigheder. Offshoresammenkoblingen KF CGS sættes efter planen i drift ved udgangen af 2018.

For Cobra Cable blev den endelige investeringsbeslutning truffet i december 2015, seks måneder forud for tidsplanen. Kontrakterne for omformerne og jævnstrømskabler blev også tildelt tidligere end forudset. Alle tilladelser for ruten er blevet opnået. På disse betingelser forventes kablet at være i drift ved begyndelsen af 2019.

3. OPSAMLING OG LAGRING AF CO₂

Genopretningsprogrammets delprogram bestod af seks projekter og 1 mia. EUR i støtte med det formål at demonstrere fuldstændig opsamling, transport og lagring af CO₂.

Ét projekt er blevet afsluttet og leverer pilotanlæg i drift til opsamling, transport og lagring. Tre projekter er blevet afbrudt før tiden, og ét projekt afsluttet uden fuldførelse. Et projekt er igangværende. Der er blevet udbetalt 432 227 825 EUR til disse projekter.

Fremskridt med hensyn til CCS-projekterne

Med hensyn til Don Valley-projektet (Det Forenede Kongerige) så Kommissionen ingen realistiske forventninger til, at der tages en rettidig endelig positiv investeringsbeslutning, da det hidtil ikke er lykkedes at sikre yderligere nødvendig finansiering af projektet til opbygningen af CCS-anlægget, og forsinkelsen i projektgennemførelsen er kritisk. Derfor udløb genopretningsprogrammets aktiviteter uden fuldførelse ved udgangen af 2015.

Derimod er Kommissionen i den afsluttende forhandlingsfase om ROAD-projektet om en forlængelse af aftalen om tilskud indtil den 31. december 2019, efter at der er sket fremskridt i drøftelserne om yderligere finansieringskilder, omstrukturering af projektet og skift til et mindre bekosteligt lagringssted. Efter gennemførelsen af den nødvendige opdatering af det tidligere tekniske arbejde, omkostningsberegning og tilladelser er den endelige investeringsbeslutning planlagt til begyndelsen af 2017 og idriftsætningen af anlægget til 2020. ROAD vil være det første projekt i Europa, som demonstrerer anvendelsen af efterforbrændings-CCS-teknologi på et kulkraftværk i kommerciel målestok. Dette forventes også at indebære en vellykket demonstration af teknologi, som kan eftermonteres i eksisterende kulkraftværker.

III. DEN EUROPÆISKE ENERGIEFFEKTIVITETSFOND (EEEF)

I december 2010 blev 146,3 millioner EUR afsat fra det europæiske genopretningsprogram for energiområdet til en finansiel facilitet for vedvarende energiprojekter⁴. 125 mio. EUR blev afsat som EU-bidrag til den europæiske energieffektivitetsfond (EEEF), som blev oprettet i juli 2011, og som har nået et samlet budget på 265 mio. EUR⁵ med støtte fra en facilitet for teknisk bistand med et budget på 20 mio. EUR og 1,3 mio. EUR til oplysningsaktiviteter.

EEEF yder skræddersyet finansiering (både gælds- og egenkapitalinstrumenter) til projekter inden for energieffektivitet, vedvarende energi og ren bytransport. Støttemodtagerne er lokale eller regionale offentlige myndigheder eller private virksomheder, der handler på deres vegne.

HIDTIDIGE FREMSKRIDT

I 2015 ydede EEEF finansiel støtte til opgradering af energieffektiviteten i 32 bygninger på Universidad Politécnica de Madrid i Spanien gennem en energiservicevirksomhed (ESCO), som handlede på universitetets vegne. Projektet omfatter udskiftning af eksisterende oliekedler, som forsyner universitetet med varmt brugsvand og opvarmning. Eftermonteringen af nye gaskedler, termiske ventiler og termiske, fotovoltaiske løsninger vil blive gennemført i

4 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1233/2010 af 15. december 2010 om ændring af forordning (EF) nr. 663/2009 om et program til støtte for den økonomiske genopretning i form af fællesskabsstøtte til projekter på energiområdet.

5 Investeringer, udover Europa-Kommissionens, er foretaget af: Den Europæiske Investeringsbank, 75 mio. EUR, Cassa Depositi e Prestiti SpA (CDP), 60 mio. EUR, og Investment Manager Deutsche Bank (DB), 5 mio. EUR.

32 af universitets bygninger. Projektet vil resultere i en primær energibesparelse på 27 % og en årlig CO₂-besparelse på 45 % sammenlignet med udgangssituationen.

Siden oprettelsen og frem til den 31. december 2015 har EEEF indgået kontrakter om ti projekter på i alt 117 mio. EUR, som har genereret endelige investeringer på 219 mio. EUR.

Baseret på EEEF's projektvurdering og rapporteringsramme for CO₂-ækvivalenter og primære energibesparelser, så har fondens investeringer ved afslutningen af 2015 opnået besparelser tæt ved 223 300 ton CO₂ og primære energibesparelser på 102 790 MWh.

Facilitet for teknisk bistand

I 2015 blev ingen yderligere midler afsat til finansiering af deres projektudviklingsaktiviteter.

I alt vil faciliteten for teknisk bistand, som er finansieret af Kommissionen, have støttet struktureringen af 16 projekter for et samlet beløb på 16 mio. EUR. Flere faktorer forklarer årsagerne til den manglende finansiering. For det første befandt projekterne, som blev identificeret i fondens startfase, sig på et mere fremskredent stadium/højere modenhedsniveau og havde derfor ikke behov for teknisk bistand. Desuden har erfaringen med faciliteten for teknisk bistand vist, at finansiering af energieffektivitetsprojekter står over for mange udfordringer; eksempelvis kendetegnes ansøgninger af et lavere forberedelsesniveau end først antaget ved oprettelsen af EEEF (kun et fåtal af de modtagne ansøgninger om teknisk bistand var klar til indsendelse), ændringer i projekterne som følge af politiske ændringer i regeringer eller nødvendige tilpasninger efter det første sæt forundersøgelser.

Vigtigste konklusioner og fremtidsudsigter

EEEF har nu gradvist opbygget en solid dokumentation for rentable investeringer og vil aktivt søge efter flere fremtrædende investorer for at udnytte EU-bidraget bedre.

I 2016 er ni projekter under forberedelse til et samlet beløb på 253 mio. EUR, for hvilke den påtænkte EEEF-andel udgør 92 mio. EUR. EEEF vil fortsat tilstræbe at udvide sin geografiske dækning, hvor projekt- og markedsforhold tillader det.

IV. OVERORDNEDE KONKLUSIONER

Genopretningsprogrammet har givet gode resultater. Størstedelen af projekterne er blevet afsluttet, især med hensyn til gas- og elinfrastrukturer. Den strenge kontrol og overvågning, som Europa-Kommissionen udøver med gennemførelsen af projekterne, har medvirket til at øge instrumentets effektivitet.

På trods af det forhold, at offshorevindprojekter synes at være mere komplekse end forventet, så har initiativtagere og konstruktører formået at finde løsninger, og der er oparbejdet stor teknologisk viden i de fem år.

Kommissionen er fortsat fast besluttet på at demonstrere CCS på trods af udfordringerne med at finde den nødvendige supplerende finansiering, hvilket har medført afbrydelse af nogle EEPR-projekter.

EEEF har også været vellykket, idet der blev oprettet en kommerciel fond, der vil fortsætte med at vokse og tilvejebringe finansieringsløsninger og give overskud til dækning af de administrative omkostninger, udbytte til aktionærene og afvikling af etableringsomkostningerne. EEEF fungerer også som en rollemodel for innovative finansieringsinstrumenter, der investerer i omkostningseffektive og modne bæredygtige energiprojekter (med en tilbagebetalingstid på op til 18 år), som kan tiltrække privat kapital, samtidig med, at den demonstrerer forretningsgrundlaget for disse investeringer og skaber troværdige resultater.